

PARIS'TE BİR MEZAT YA DA FIKRET MUALLA'NIN SERÜVENİ

ABIDİN DINO

Paris'te ünlü Drouot me-
zât salonunda, 17 Kasım
Perşembe günü saat 2.30'
da, 110 tane Fikret Muallâ
imzalı resmin satışa çıkarıl-
dığını duyan meraklı bir
kalabalık, saatler boyunca
hızlı artırmalara tanık oldu.
Aslına bakılırsa Paris'in
göbeğinde 110 tane resmin
birden satışa çıkarıldığını
öğrenenler fiyatların tepe
taklak düşeceğini sanmış
olabilirlerdi. Hiç de böyle
olmadı, fiyatlar tırmandı,
sert çekişmeler içinde el
değiştirdi.

Hemen söyleyelim: Ge-
cen sefer mayıs ayındaki
130 resimlik koca mezattan
habersiz olan "sorumlu çev-
reler", bu sefer ellerinden
geleni canla başla yaptılar,
yanılmıyorsa 40'a yakla-
şık iri ve görkemli tabloyu
memleketle kazandırdılar.
Bu uyanıklığı kırk yılda bir
göstermiş olanları içtenlikle
kutlamak ve bu tür satın
almaların sürdürülmesini
dilemek yerinde olur. Dev-
letçe satın alınan resimler-
den başka, Paris'te çalışan
diplomat, temsilci, uzman-
lar da azımsanmayacak sa-
yıda küçük boy Fikret Mu-
allâ'lar edindiler. Böylece
serginin yarısından fazlası,
er geç Türkiye'ye dönmüş
olacak demektir. Sevindirici
ve önemli bir olaydır bu.

Fakat ne garip bir kus-
ki, şu resim denilen varlık,
Nasreddin Hoca'nın hindisi
örneği, ya keseler dolusu
altın edebilir ya da hiç...
Tutkuya, belirli bir kavra-
yışın yozlaşmasına, duy-
gunun bilince ulaşmasına
bakar. Evet, uzun yıllar bir
"hiç" sayılan nesne, yani
bir kâğıt, ya da bez parçası
üstünde birkaç renk, günü
gelince bir elmaştan değer-
lidir. Zümrüt-ü Anka kuşu
bellersin!

17 Kasım Perşembe gü-
nü, Muallâ'nın kimi resmi-
ne 60.000 Türk lirası ve-
rilirken, 1950-60 yıllarında
aynı resme 50-60 frank
verecek kişiyi bulabilmek
için, Paris'te nasıl fır dolan-
dığını anıyorum ressamın!
Nasıl da koşup durdu koca
Muallâ, abus suratlılara bo-
şuna diller döktü, iki buçuk
kuruşa satılık harikalar

gösterdi kapı kapı dolaşıp,
sokak sokak, dükkân dük-
kân, mahalle mahalle, ek-
mek parası çıkıncaya dek...
Resimlerin fiyatı ressamın
ancak bir iki günlük ge-
çimini sağlıyordu, ona da
"eyvallah" diyordu bizim-
ki. Ne var ki, resimleri
yapmaktan zordu satmak...
Oysa sanatçı, işinin değeri-
ni biliyordu apaçık. Drouot
mezat salonundan, çok
değil, beş dakika ötede, rue
de Seine'de, rue des Beaux
Arts'da o sırada resim
satmak hiç kolay değildi;
hoş, bilen bilir, bugün de
değil...

17 Kasım günü yüz
binlerce liralık satışları izle-

Fikret Muallâ'nın "Çakallar"ından

yen genç kuşaktan birkaç
Türk ressamı, Muallâ gibi
resim delisi çocuklar, fi-
yatların tırmanışlarını izli-
yorlardı sevinçli. Mutluluk-
larının nedeni besbelli: Fik-
ret Muallâ intikamlarını alı-
yordu, çünkü onlar da aynı
aç varı çok, biracıyiptutku
ile resim denilen çöl il-
giminin peşinden koşuyor-
lardı, yalnızlık, ilgisizlik
içinde... Hani birdenbire
Fikret hortlak kesilse, tepe-
den inme düşse mezat sa-
lonuna, mezat komiserine,
o yılışık adama bir sille
aşketse, kürsüye fırlasa,
emin olun şunları söyle-
yecekti şaşkın kalabalığa:

"Sayın leb demeden leb-
lebiyi anlamayan leblebici-
ler, kamamber'ciler, misk-ü
amberciler, cici bayanlar,
kalantor baylar, ben Fikret
Muallâ, Karaca Ahmet Pa-
las'a postu sereli beri, siz-
leri defterden sildim... Ne
var ki artık hiç bir işime
yaramayan mecdiyelerinizi,
baş düşmanım bir tefeci-
ye ciro etmenize oldukça
içerliyorum bugün... Önce
130, arkasından da 110
resmini yekten, palaspan-
dıra piyasaya süren o
işportacı, toptancı, maka-
racıya içerliyorum, beni de-
ğil, onu zengin ediyorsu-
nuz... meteliğe kurşun at-
tığım günler nerdediniz?"

Düşleri bırakalım da, is-
terseniz olan bitene baka-
lım:

50×60 boyuna yaklaşık
resimlerin konusu sokakta
dolaşan kadınlar, çocuklar,
acayip çiftler, kahveler,
meyhane tezgâhına yaslan-
mış kişiler, renkli bir halk
kalabalığı... Evliya Çelebi,
Paris'e uğrasaydı böyle
anlatırdı bu kenti... Resim-
lerin çoğu 1956 yılının
ürünü. O sırada ressam,
yaptığı boyaların çoğunu
Kuzeyli sanayici M.L...e
satmıştı, bugünkü satışa
başvuran da o kişi. Fikret
Muallâ iyi duygularla an-
mıyordu M.L...i. Fena
bitmişti koleksiyoncu ile
ressamın ilişkisi. Bu ve
buna benzer olaylar yüzün-
den gittikçe tedirgindi Fik-
ret, Paris'te ikinci kez başı
derde girecekti... Anlatıl-
ması uzun hikâye.

Mezât gününe dönelim:
Satılmadık tek bir resim
kalmamıştı 5 sularında;
bence önemli olan Fikret'in
gün geçtikçe anlaşılması,
gerçek değerine kavuşması.
Kimi yakınıyordu fiyatların
yükselmesinden. Yurda ye-
ni yeni Muallâlar kazandı-
mak gerçi zorlaşacak gün
geçtikçe, öyle de olsa, bu
olaya sevinmek gerek, bir
başarıdır bu, aslına bakar-
sanız.

Şöyle yazıyordu 10.10.
1957 tarihli bir mektubunda
Fikret Muallâ:

"Paris'te... kaçkını ga-
lerileri zengin ettim. Bu
reziller buna mukabil beni
felâkete sürükleyecekler...
Geçen yıl sergi yaptım
Belçika'da ve yine bu yıl
bana yapacakları başka bir
şey yok..."

Aydın düşmanlıkların-
dan utaniyorum. Nasıl ki
sanat başarılarımdan da
bahsetmeye utaniyorum."

17 Kasım günü acayip bir
serüven böyle sonuçlanı-
yordu, sımsıkı kapalı sıkın-
tılı mezat salonundan çık-
tım ve birdenbire serinlik
vurdu yüzüme, Seine nehri
boyunca yürüdüm, Güzel
Sanatlar Okulu'nu geçtim,
Guenegaud'dan Callot so-
kağına saptım, tütüncüler-
de, kahvelerde, meyhane-
lerde gözüm durmadan biri-
ni arıyordu; ayağı az aksak,
gayri toz olmuş bir ar-
kadaşı, yigit bir arkadaşı...